

קולות חנוקים מן הגוש הסוביטי

שירים

ע. בר-אבא

שירים אלו הם מתוך צרור שהגיע ברכים עקלקלות "מעבר למסך".
 כותבם משורר עברי צעיר, פרי החינוך העברי החדש בשנים שלפני
 מלחמת-העולם באחת מארצות הגוש הסוביטי כיום. אין צריך לומר שלא
 היה בארץ-ישראל מעולם. הוא נרדף ונאסר על זיקתו לעברית ולתרבות
 ישראל, אך ניכר מכתובתו שזיקה זו לא פסקה אף יום אחד.
 שירים אחרים משל משורר זה פורסמו ב"דבר" מט' באייר תשט"ז.

אני י קי"ו וְלִבִּי לִי בָּאֵר
 תְּהוֹמִית וְכַחֲלָה וְקַרְחִית וְרִיקָה,
 בָּה שָׁבַע אֲשַׁקֵּעַ בְּכָל יוֹם לְצַמְאֵי
 וְשָׁבַע אֲשׁוּבָה רִיקָם מְתוּכָה —
 אֲנִי לִי קִידוֹן וְלִבִּי לִי בָּאֵר
 צוֹנְנֵת דְּסָנִים.

בִּי יֵשׁ מִיֵּן מְרַגֵּז בְּהִיר שֶׁל תְּמִימוֹת
 שֶׁטָּרָם נְכַלְמֵי דְבָרוֹ לְשִׁלּוֹם.
 יֵשׁ זֶם שֶׁל זְכוּכִית עֲמָקָה וְצִלוּלָה
 שֶׁפֶל הַרוּחוֹת מְנַשְׁבוֹת בּוֹ סָבִיב
 וְאִין טַל לְזִכּוּכִית, כְּמוֹ אִין לְלִבִּי,
 אֶף-צֶל-פִּי שֶׁהוּא זֶם, וְהוּא כָּחַל וְצִלוּל
 וְהוּא תְּהוֹם בְּהִרְגֵשׁ וּמְכַאוֹב וּגְנָנִים.
 בִּי יֵשׁ מִיֵּן מְרַגֵּז בְּהִיר שֶׁל תְּמִימוֹת
 וְהוּא גַּצַּח בְּדָמֵי וּבְשִׁלְוָה...

אחצֵי.

לֹא נְכַלְמֵי הַפֶּךְ אֶת לִבִּי
 קָגַב סְעָרוֹת הוֹמִיּוֹת בְּאֵדִיר,
 הַגּוֹמְעוֹת כְּרֹסְקִים בְּמַעוֹף הַהֲדָר —
 בְּסוֹד תּוֹצְפוֹת הָאוּרִים וְהַקָּאָב —
 מֵאִפֶּק עַד אִפֶּק מִיָּם וְעַד זֶם,
 מְצַל לְטוֹטְפַת הָרִים וַיִּצְרוֹת —
 הִיִּיתִי גֵּאֲסוֹ בְּגִנְפֵי וְדוֹתֵר
 בְּיִלְלַת אִימִים רַעְמִית וַיּוֹקְדָה,
 וְצוּצַת כְּרָפִים עַד רִדְסָם בְּמַחְשָׁן
 וְהַרְעַד לֵב כָּל חַי
 לְשִׁיבַת הַסְּעָרָה
 נְכַסְפֵּי אֵלֶיךָ לְשׁוֹא...

דָּמָז סְנִימִים אֲנִי כָּא בְּשִׁירֵי אֲלִיָּם
 וְאִמִּי מְעַסְפַת וְכְרוֹנוֹת עֲמִיָּקִים,
 מוֹרְשַׁת נְרָכִים בְּחֶשֶׁקָה — וּבְאִירוֹת שֶׁל עֲצָמַי
 וְחֶמֶק שֶׁל פְּהֶלֶךְ וְשָׁנִים וְשָׁרָחָה
 וְלִילוֹת שֶׁל סִיּוֹס תְּחִלוֹם :
 אֲנִי שָׁב.

כִּי כָּא סִיּוֹס מִזַּן לְיָמִים וְלִשִׁיר
 וְכִי לְדָרְכִים.
 וְכִי סְדָרְכִים לִי
 א. ס. מ.

אני יורד פנימה

אני יורד פנימה, מעבר לצמאי,
 כמי שבדוק אבריו של חולצה,
 השקט, בדממת הדרך אפילוית
 שאין בה בלתי מין מכאוב מטשטש
 ואינה הרגל שהפך למנהג
 השב ונשנה בשנות שעמום
 דבר יום ביומו,
 משול לצפירי ההופך בבדים
 גם אסר פשט העצים בחיקו
 שזנים עד אחרון העלים.

אני יורד פנימה, מעבר לצמאי,
 כמי שחוזר אל ביתו מן השוק,
 על דצת קל ניר בנתיבו, וכל עץ,
 וסך העצדים עד בואו, בדממה,
 על עמס יגעו ופגותיו הפושרות,
 לפני ולפנים.

אני כבוד גיד הפלי הריק
 אשר הכל אלם בו ושבב.
 אשר הכל כחוק בו וצלג.
 ומשתוקק.
 ומשתעשע.
 אני הפלי בלוי המיתרים
 אשר קשתו דרקה עליו ממצע.
 נגמל השיר, וראו כי אין דברים.
 רק האתמול רוכץ על הקברים
 וצינו דומצת.

מנגינות בלא

(א)

שש אמות ונרת, דלת
 ומנעול —
 כאן השלה שרשרת שלד
 של מחול.
 ועם זה ואש בושרת
 כל חרוז,
 זמר הוא לאל המרד —
 ולבוז.

שש פסיעות כבדות כגלים —
 קיר וצל.
 כאן ישב אסד בליץ
 ויחס —
 ובלבו, יגע בריס
 ושתיקה.
 שיר צנוע למשים
 לו חכה.

דלת צץ, משה רוכצת
 על צלת.
 כאן זמר אסד לעצב
 עד פלת.
 וכאשר נפל, פרוצ
 ונשבר.
 את שירו נשא הרום
 למדבר...

הליל בא אלי בשיר

הציל בא אלי בשיר,
 והליל בא קנה וחס
 כחם ערגות הלב הנחי,
 ואש היום, הנערב
 בנתיב יגון-הדמדומים,
 אשר זהב רבדו שוליו —
 האש הקנה דולקה פלאית
 בין שמורותיו. —

קוראים לה" אמר הליל.
 קוראים לה מן המסכים
 שדוסי, והם וריצי-זמרת.
 אני כלי-זמר המרחב
 ושיר אני שאין לו סוף
 וקאב אני מן ריע גיל
 ונצנצי עולם.
 אני הנחי, ופרפורו
 ברוד הקאב והמצנננים
 אשר שירו הזמר בך
 אי מקפנים.

ואני פניתי לו לאמר:
 אבוי, גילי, גילי הדל.
 אמי—פרוצת-התקתלים!
 סקבני אבא-יום ממך
 אל מרמקי-אין-מרתקים
 מהלך אלפים חלומות —
 וראי: אני חונר יום-יום
 אל לב-צפמי כבוד השיר.
 ואני יגע עשתות וקאב
 ודל יותר מתמול שלשם
 וצוף יותר, וצמא מרחב,
 ועוצמקם סגר בצדי
 דלתים נחלוס.

הניחי אמא-לי טובה,
 אני גדלתי לפצעי,
 וצר סימך משאת ראשי
 על קטן וקרונותיו.
 אני תוצה טעון-שירי
 סחור סחור מצל לכוכבים
 והפל מזהיר עד הקסמגור —
 וצר עד ממנן ק...

מנגינות בלא

(ב)

בין קתסין הקביאני
 בין קתסין הצחורות —
 שם בלסן-לא-מביני
 לך יקבו הפגורות.

יחלמוך שם דם ונהט
 תלסלף-סן פרוצים
 על קסתות של אש, קכעד
 ולקפות גקגופים.

שם בדמי לילות אין-ניצ.
 פרע, פרע וסבל,
 נשף גביענו דם, על קרים
 האתמול המתאבל.

שם יצלו קרנן על בשם
 חלומות וערגות-בלי,
 שירתך, שויוך בטר,
 וצחקך הסקלילי...

אתי-חמת

עם הפסים אני יורד בדרך
 אתי-חמת, לבד, ונד קיד.
 זרפי יורדה סחור-סחור והיא קודרת,
 עד עולמי-עד, אבוי, עד עולמי עד

אומר אני לעצמי-חמת : ברחנו,
 והנה הגענו יחד עד הלום.
 על הפסים ישבנו דום ונחנו
 דבקים עד הסוג.

שקע היום.

חרכין סבי ראשו

הרפין סבי ראשו אל חיק חסי הנם.
 הנה סבי מינוק, וציניו שלו — ברקת.
 הנה חסי מרחב אשר נאה בשקט
 ולח הנה וחס.

והשיר נדם
 אין הנה.

שדות ורועי קטר, שדות שטופי רחמים
 גרנות תוקלת-נה קרוכי דמעה וכם —
 אתכם אני חולם את רנן הנמים
 דמעה בין התלמים —
 קמתה מרגוע...